

HP Сторінками історії

Батько Єжи Дитковського, склороб, не знайшовши в Польщі роботи за фахом, в серпні 1922 р. в «пошуках хліба» разом зі всією сім'єю переїжджає в Рокитне, де йому обіцяли працювати на склозаводі. Єжи Дитковському на той час було 22 роки, він був найстаршою дитиною у сім'ї, де крім нього було п'ятеро молодших братів і сестра. Рокитне у ті часи інтенсивно розбудовувалось і нагадувало великий будівельний майданчик. Роботи було дуже багато, але не вистачало рук. І Єжи Дитковський, шукаючи додаткового заробітку, разом з молодшими братами насипали насип на будівництві вузькоколіївки Рокитно — Могулянка.

Згодом, крім праці безпосередньо на виробництві, Єжи Дитковський активно займався громадською діяльністю, був секретарем профспілки склозаводу. В 1942-1943 роках очолював польську самооборону під псевдонімом Єремич, а згодом приєднався до Армії Крайової (А. К.). після війни Є. Дитковський відомий, як автор обширних мемуарів, уривки з яких в перекладі на українську мову пропонуємо нашим читачам.

Єжи Дитковський без сумніву був польським патріотом і польським націоналістом. В його спогадах Рокитне це «автентичне польське кресове місто». Хронічний дефіцит питомих українських матеріалів з історії Рокитного змушує звертатись до іноземних джерел, зокрема до мемуарів Є. Дитковського. На жаль, сьогодні знову активізувались сили зацікавлені в погіршенні україно-польських стосунків, тому уникаючи драгливих тем і не збираючись в хаші політичних і національних суперечностей, я навмисне акцентував увагу лише на тих моментах, які нас зближують і сприяють взаєморозумінню. А це, насамперед, любов до рідного селища Рокитного, до нашого польського краю. А ця любов у Є. Дитковського відчувається сповна.

А ще, користуючись нагодою, в котрій раз, висловлюю вдячність краснавицям та історикам Ю. Хмельовському, Я. Дарованцю і Г. Близнюк з Осницька, бо завдяки таким людям наша молодь має змогу вивчати історію краю з власних джерел.

бурзі, а на той час дружина керівника гутти інженера Порембського. Висока відвідуваність наших вистав призвела до того, що Сарни, як повітове місто першим почало заздрити нашим успіхам. Незважаючи на більшу кількість мешканців і на те, що Сарни — великий транспортний і залізничний вузол — на ниві різного роду ініціатив та організації аматорських заходів це місто поступило підлеглому Рокитному. Про інші в повіті рівнозначні містечка такі, як Дубровиця або Володимирець взагалі не було мови. Єдине в чому Сарни пробувало якось конкурувати з нами, то це викликати нашу футбольну команду на товариський матч.

їмали вони в нашому театрі всі вільні від наших вистав суботи і неділі для власних вистав і концертів. Дуже надокучливими і з претензіями на значні прибутки були російські колективи. В їх складі було найбільше професіоналів — російських емігрантів, котрі свої зароблені за вистави кошти витрачали винятково на утримання свого персоналу, негативною стороною співпраці з тими останніми була підозра влади про можливі диверсії, що кидало тінь на добре ім'я нашої організації. Будь-які контакти з росіянами створювали постійні клопоти і не були владою бажані, бо в Рокитному, що постійно розвивалось і було прикордонним містечком, тепер організувались чисельні торги і ярмарки, в зв'язку з чим збільшувалась кількість чужинців. Рокитне, як новий осередок промисловості, притягав до

себе громадян з усієї країни, а ще, будучи осередком торгівлі, влаштував ярмарки двічі на місяць. Найбільш активні в цій галузі місцеві підприємці наполегливо вимагали покращення умов для збільшення товарообігу.

Словна забезпечуючи селян, ярмарки були корисні з політичної точки зору, бо приваблювали до себе навіть закордонних покупців. На ярмарках в Рокитному легко можна було розпізнати селян, які потрапляли сюди через східний кордон з Олевська і Білокорівич. Вони купували сільськогосподарський реманент, розраховува-

Культурне життя Рокитного 20-30-х років у спогадах Єжи Дитковського

У спорті, хоч і з перемінним успіхом, ми теж тримали верх над центром повіту. Розголос про культурну діяльність гутти поширився далеко за її межі, бо частина коптів від зігнаних

VIRTUALNY SZTETL

Jarmark w Rokytne

1 січня 1924 р. демобілізовуюсь з війська, повертаюсь в Рокитне як резервіст і знову приступаю до професійної та громадської роботи. Згідно зі своїми уподобаннями, окрім праці за професією (на склозаводі) — організую аматорські театральні вистави. До цієї справи з великим зацікавленням приєднується вся молодь гуті. При профспілках склоробів організовується Освітній Гурток Молоді (Koto Oswiatowe Mlodziezy), де крім театального гуртка створюється футбольна команда. За клопотанням профспілки, керівництво гуті надає нам стару, покинуту будівлю колиш-

нього хліва, в якому, після ремонту власними силами, відбуваються різні культурні заходи, а також збори молоді і працівників гуті. Там же проводились і танцювальні вечори, на яких помічали здібну молодь і запрошували серйозніше займатися співом, театром, спортом або грати в оркестрі.

В гуті мене поновили на посаді, котру я займав до служби у війську. Колектив обрав мене секретарем профспілки. Поруч з громадською роботою, активно брав участь в аматорських виставах... Режисером всіх вистав театального гуртка була пані Порембська, колишня акторка великого театру в Петер-

театральних вистав витрачалась на закупівлю протипожежного обладнання для створеної в містечку добровільної пожежної команди. Таке ставлення до нової громадської організації було дуже показовим, особливо в містечку, яке постійно розбудовувалось і де, на жаль, часто виникали пожежі. Місцева влада високо цінувала такого роду громадянські вчинки...

Нашим аматорським театром, добре організованим осередком культури і згуртованою громадою зацікавились аматорські і професійні колективи з всієї округи. Там були польські, українські і російські колективи. Вина-

лись золотими царськими рублими. Тому були зацікавлені не тільки торгівці-євреї, але і таємна поліція, котра теж інтенсивно працювала. Державний кордон охоронявся слабо. Місцеві поліщуки були неслівимі, знали серед недоступних боліт місця, де можна було таємно перетнути кордон. Як з'ясувалось згодом, використовувалось це не тільки для контрабанди товарів, але також для диверсій і пропаганди, а найбільше для звичайного бандитизму.

**З польської переклав
Микола ТРУБІЛКО.**

**(Щоденник Єжи Дитковського
«Рокитне-Волинське 1920-1944»).**